

Nationála geahččaleamit

Lohkan 8. ja 9. ceahkkái
Ovdamearkabargobihtát

Muitalus go ledje guokte olbmo vuolgán “muoddáádjáid” ohcat

Ja dat leigga gievrrat goappašagat. Ja nubbi lei ollu guovžžaid goddán, muhto nubbi ii lean bivdán ovdal guovžžaid. Son lei árgi ja oahppameahttun. Ja go soai gávnaiga biertna, de son lei nu hilbat ahte rohkkáhii dakkaviđe. Ja dat viegaiga stuora beazi duohkái, ja guovža ruohtai beazi duohkái ja spežžii birra beazi su rápmáiguin dahje ovdajulggiiguin. Ja dat boares guovžabivdi dollii gitta guovžža rápmáid ja čuorvvui guoimmis boahit goddit. Muhto ii son boahán, son manai ruoktot, ja jándora geažes vulggii geahččat. Ja son oinnii ahte su rádná lea ain eallime; son doaivvui ahte dat gottáhalai. Ja go son bođii lagabuidda, dadjá dat guhte lea doallame: “Boađe don dál dollet, ii dás leat várra, guovža lea juo váiban ja su gaccat leat nu čiekŋalassas beazi siste, ahte ii dárbbáš go veaháš deaddit beazi vuostá.” Ja de nubbi bođii ja álggii doallat, ja nubbi dajai: “Doala dál don ges jándora. Jos it doala, de borahalat!”

Ja son ii duostan luoitit, go dat nubbi guđii su gis doallat seammá guhká go lei ieš doallan. Ja go lei jándor gollan, de son bođii ja gottii. Ja de jearai: “Leago buorre, go nubbi guođdá akto nuppi heakkavárrii?”

Gáldu: Johan Turi 1987: *Muitalus sámiid birra*, (s. 95) Sámi girjjit

Johan Turi - biografija

Johan Turi riegádii 1854:s Guovdageainnus. Turi lei boazosápmelaš, ja go ráját bohte, ribahedje Turi bearaš dálveorohaga Suoma beallái ja šadde fárret Ruota beallái Sápmái. Johan Turi bearaš jodii Gárasavvona bokte, ja fárrii Čohkkirasa suohkanii.

Johan Turi jámii 1936:s ja hávdáduvvui Čohkkirasa girkogárdái. Johan Turi girji «Muitalus sámiid birra» almmuhuvvui 1910:s sihke sáme- ja dánsskagillii. Girji muitala sámiid birra, mo dáččat ja láddelaččat válde sámiid eatnamiid, ja mo sápmelaččaid sorde ja mo sii šadde báhtarit. Girji lea maŋŋel almmuhuvvon ruota-, duiskka-, suoma- ja engelasgillii. Turi lea maid čállán girjjiid «Lappish Texts» 1920:s ja «Från fjellet» 1931:s.

Gáldu:

Olsen, Kirsten Marit – Vars, Bodil Utsi 2002: *Sáni sadji 7 oahppigirji*. (s. 91) Kárášjohka: Davvi Girji OS

Gažaldagat tekstii

1. Gii dat lea hilbat ja rohkkáha dakkaviđe?

- a. Oahppameahttun guovžabivdi
- b. Hárjána guovžabivdi
- c. Guovža
- d. li boađe ovdan teavsttas

2. Čále golbma namahusa mat adnojit guovžža birra teavsttas

- a.
- b.
- c.

3. Maid mearkkaša sátni rádná?

- a. Guovža
- b. Skihpár /olmmái
- c. Ránnjá / gránnjá
- d. Guovžža ovdajuolggit

4. Galle girjji lea Johan Turi čállán?

- a. Ovtta girjji
- b. Guokte girjji
- c. Golbma girjji
- d. Njeallje girjji

5. Manne árgges olmmái guđii nuppi doallat guovžža?

.....
.....

6. Gos dát fearán dáhpáhuvai?

- a. Duoddaris
- b. Beahcevuovddis
- c. Mearragáttis
- d. Čohkkirasas

7. Nuppi čállosa bajilčála lea Johan Turi – biografija. Maid čilge biografija?

.....

8. Manne boares guovžabivdi guđii oahppameahtun guovžabivdi doallat guovžža?

- a. Son lei váiban ja nelgon ja háliidii ruoktot
- b. Son háliidii ahte guovža galgá borrat duon nuppi
- c. Son háliidii oahpahit ahte ii ábut guođdit nuppi akto heahtái
- d. Son lei vajáldahtán váldit sáitti mielde bivdui

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
utdanningsdirektoratet.no